

Problems Encountered in Bussed Education and Solution Suggestions According to the Opinions of Managers and Teachers Working in Transportation-Centered Schools in Türkiye

Ramazan DEMİRCİ¹

Abstract

This study aims to reveal the problems encountered in bussed education and solutions according to the opinions of managers and teachers working in transport-centred schools. For this purpose, the study was designed and carried out as a case study model, which is one of the qualitative research designs. The study group of the research consists of a total of 20 participants, six assistant managers and four school managers, ten teachers working in the transportation centre schools in the central districts of Şanlıurfa province in the 2021- 2022 academic year. Participants were determined by random sampling method. In the study, the data were collected from the participants with semi-structured interview forms in a written way. The data obtained as a result of the research were analysed using content analysis in qualitative research methods, and the findings obtained were combined under codes and themes, and direct citations were included when sharing the findings. The names of the participants were hidden in accordance with the ethical rules and each participant was given a code. As a result of the findings, the problems highlighted by the participants were mainly the lack of a cafeteria, the storage conditions of the food, the inadequacy of inspection and sanctions, and the differences in academic achievement among the students. They stated that a cafeteria should be built, inspections and sanctions should be increased, transportation should be removed, on-site training should be provided and the physical structure should be improved.

Key Words

Bussed education
Transportation center
Qualitative research

About Article

Sending date:21.03.2022
Acceptance Date: 12.12.2022
E-Publication Date: 31.12.2022

¹ Teacher, Ministry of National Education, Primary School Teacher, Türkiye, ramazandmrc68@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-0977-5684>

Introduction

Education is the process of change and development in the behavior of the individual (Demirel & Kaya, 2012). This change and development process undoubtedly takes place in the family and at school. While the parents are generally responsible for the education that takes place in the family, the state itself is responsible for the education that takes place at the school. While fulfilling this responsibility, the state aims to reach all its citizens based on the principle of "equal opportunity". While providing education services, the state is obliged to ensure that all citizens living in the rural and urban areas of the society benefit from education equally. In Türkiye, primary education has been made compulsory to fulfill this obligation. The necessity of primary education has brought about the establishment of schools in a way that all citizens of the state can access. The schools with the multigrade classes are the leading schools mentioned (Küçük, 2010).

The teaching in schools with multigrade classes is the teaching of multiple grade levels in a single classroom under the direction of a single teacher. The main reason for this practice is the low number of students living in sparsely populated villages. This practice is generally applied in rural areas where the number of students is low (Samancı, 2015). The teachers working in these schools usually spend time with the people living in the village and learn the culture of that region very well. By integrating with them and supporting their development, they serve as education soldiers who leave a mark in the village (Sidekli, Coşkun, & Aydın, 2015). While it is seen very positively in this way, the fact that the teachers who start working in these schools usually come through the first assignment, they do not have enough experience, they have to stay in the village due to limited transportation opportunities, and they have not been able to put the knowledge they have learned in theory into practice have brought along many problems (Dursun, 2006). In addition to these problems, when the low number of students in these schools, high costs and low efficiency are added, it became inevitable to turn to alternative practices (Küçük, 2010). These are :

Bussed Education: It is the transportation of students from rural neighborhoods and villages where the number of students is low to centrally located schools and these students receive education there.

Regional Boarding Primary Schools: It means that children who have reached the age of education stay in schools located in a central school. Food, beverage and accommodation of the students are covered by the state.

Boarding Primary Schools: These are the schools where the students in the vicinity, which are established in central locations, come and study daily, and the other students stay as boarding. The state has undertaken the transportation of students from the surrounding areas to these schools, and the fees of the boarding students and the food and beverage of the students (Samancı, 2015).

Undoubtedly, the most striking of these practices was the bussed education practice, with the obligatory primary education. Today, when we examine the developed countries, it is seen that they give importance and priority to education. Education is a dynamic structure that is affected by our constantly developing and changing world. This situation pushes countries to regulate their education systems in a way that can keep up with the changes and developments in the environment. However, despite all these efforts, there are millions of people who are excluded from this system for some reasons (Yıldız, 2021). In our country, in order to minimize the number of people outside the system and to increase the number of citizens who can access education, first of all, primary education has been made compulsory, and has implemented the application of bussed education in order to provide its citizens with the desired level of qualifications and for their citizens to maintain their lives (Bilek and Kale, 2012).

According to Ağırkaya (2010), bussed education is from schools where students in rural neighborhoods and villages are few in number to continue their education with laws and regulations, from settlements where there is no school to attend with the increase in the classes covered by compulsory education, and in schools where students are transported daily by shuttle vehicles and where normal education is provided. It is a system where lunch needs are also met. According to Arı (2021), bussed education means that the conditions of the schools where students can study in villages and sub-village settlements far from the city centers are not suitable, there are not enough educators to

work in these schools, and the number of students is below the conditions determined by the laws and regulations. It is transported to centrally located schools by various vehicles. Based on the principle of equal opportunity, bussed education is an application that allows students to be transported daily from settlements where the population is below a certain number, where the settlements are scattered and sparse, where there is no school or where the schools are combined classrooms (Ministry of National Education (MEB), 2000)). In summary, the bussed education application is a system in which students are transported to a central school, relatively far from their families, with the services provided by the state during the education-training process and calendar in order to benefit from the right to education.

The reasons for bussed education can be listed as providing a qualitative increase in education by minimizing the increasing education costs with combined classes in Türkiye and making it widespread in a way that it can reach all citizens (Karakütük, 1998). The reasons for bussed education are stated below in the circular numbered 1991/23 of the Ministry of National Education.

- To reduce the number of schools offering multigrade classes education under difficult conditions,
- To raise our children studying in schools in small settlements with better opportunities,
- To expand primary education services across the country in a balanced way,
- To provide equality of opportunity in education,
- To raise the quality.

For all these purposes and justifications, our country implemented the transport-centered school and bussed education application in the second term of the 1989-1990 academic year by determining a total of 5 transport centers in Kırıkkale and Kocaeli provinces. Due to the positive results obtained and the visible qualitative increase in education, from 77 transportation centers in Van, Eskişehir, Çankırı, Konya, Balıkesir, Çanakkale, Kırklareli, Antalya and Kocaeli in 1990-1991, to 29 provinces and 375 transportation centers in 1991-1992 and continued (Büyükkaragöz and Şahin, 1995, as cited in Küçük, 2010). Parallel to the fact that primary education is compulsory and the duration of this obligation has increased over time, this application has gradually expanded its circle and continues to operate in 81 provinces today.

Bussed education, which is a hand extended by the state to students who cannot afford it, enables students to receive higher quality education in central schools where conditions are better, instead of village schools that do not have sufficient opportunities. Students can find opportunities that they could not find in the village, such as football, basketball, volleyball courts, science workshops and a library. They have opportunities to develop socio-culturally through activities such as inter-class football tournaments, table tennis tournaments and quizzes. By taking education at their own class level in detached classes, they also have the chance to cover their deficiencies in literacy and academically with classes where the teacher can concentrate only on that class level. In addition, starting from the second grade of primary school, they have the opportunity to have a branch teacher attend the English lesson. For girls who are not sent to school with the excuse of no school after the fifth grade, this excuse is eliminated and their schooling rates increase (Bilek and Kale, 2012; Karakütük, 1998; Küçüksüleymanoğlu, 2006; Yurdabakan and Tektaş, 2013).

Bussed education, whose aim is to reach all citizens and improve their education level, to provide quality education to students, to minimize the cost and to provide an environment where students can socialize, has brought many problems in practice despite all these benefits. (Altunsaray, 1996; Kabaş, 2006; Küçüksüleymanoğlu, 2006; Yeşilyurt, Orak, Tozlu, Airplane and Sezer, 2007; Kayhan, 2014). According to the data of the Ministry of National Education (2021), these problems are felt more in the central districts of Şanlıurfa province, which ranks first in the number of primary schools, secondary school and primary school-secondary school students benefiting from bussed education. In line with the views of our teachers and managers, who take an active role in all the processes of bussed education, who can reveal all the positive and negative aspects of bussed education, and who can produce alternative solutions to these problems, they will be able to offer suggestions that can solve their problems.

Purpose of the research

This study aims to reveal the problems and solutions in bussed education according to the opinions of managers and teachers working in transportation center schools. For this purpose, answers were sought for the following sub-problems.

1-In Bussed Education;

- a-What are the opinions and solution suggestions of teachers and managers regarding the problems related to the physical situation?
- b-What are the opinions and solution suggestions of teachers and managers regarding transportation and food-related problems?
- c- What are the opinions and solution suggestions of teachers and managers regarding the problems experienced in the education process?

2-What are the views of teachers and managers on the Bussed Education System?

As seen in the data in the formal education statistics regarding the number of students with bussed students in Table 1 of this research, the problem experienced in the practice of bussed education in the province of Şanlıurfa, which ranks first in the list of students transported within the scope of the Bussed Education practice in primary and secondary schools in 2021, and to find solutions to these problems. In addition, this study is also important as the first research in which the opinions of teachers and managers are consulted in order to find solutions to the problems encountered in bussed education in the central districts of Şanlıurfa (Eyyübiye, Haliliye, Karaköprü).

Table 1. Formal education statistics for 2021 regarding the number of transported students

	Number Of transport ation centre schools	Number Of Non-schooled Settlements	Total Number of Students Transported			Number of School Transported			Primary Students school transported			Number of secondary students transported		
			Total	Male	Female	Total	Male	Female	Total	Male	Female	Total	Male	Female
Türkiye	12058	41 845	722 119	366 831	3552 88	288 579	146 829	141 750	433 540	220 002	213 538			
Şanlıurfa	849	2846	61 301	31 605	29 696	24 771	12 658	12 113	36 530	18 947	17 583			

* Compiled from the Ministry of National Education Statistics information available at <http://www.sgm.meb.gov.tr>

Method

Model of the Research

The aim of this study is to reveal the problems related to bussed education according to the opinions of managers and teachers and to offer solutions to these problems. For this purpose, the study was designed and conducted in case study model, one of the qualitative research designs. Case study is a research method that studies a phenomenon in its own nature and examines situations systematically and in depth from various aspects (Yıldırım & Şimşek, 2018). Based on the fact that the managers and teachers who participated in the research had direct observations and experiences about the problems and solution suggestions they encountered during their duties, the research was carried out in the case study model.

Study group

The study group of the research consisted of a total of 20 teachers, 6 assistant managers and 4 school managers, working in the central districts of Şanlıurfa in the 2021-2022 academic year and voluntarily participating in the research, working in transport-centered schools determined by the random sampling method. consists of participants.

Table 2. Demographic characteristics of the study participants.

Variable	Category	N
Gender	Male	12
	Female	8
Position	Manager	4
	Assistant Manager	6
	Teacher	10
Seniority	5 years or less	11
	Between 6-9 Years	8
	10 Years and over	1
Total		20

In Table 2, the amount of information on the demographic characteristics of the participants in the research process is given. A total of 20 participants, 12 male and 8 female, participated in the study. According to the table, it is seen that there are 10 participants who are teachers, 6 participants who are assistant managers and 4 participants who are managers.

Data Collection Tool and Data Collection Process

In this study, data were collected from the participants with semi-structured interview forms. An interview form was created by examining the literature on bussed education. The interview form consisting of 10 questions was presented to the opinion of two experts and applied to 2 managers and 2 teachers working in transportation center schools in line with the feedback from the experts, and it was re-arranged within the framework of the feedbacks and excluded to four questions and applied to the participants. First, the participants were asked questions about their personal information (your gender, your job, your seniority at the transport-centered school) in the interview form, and then they were asked to reveal the problems experienced with 4 open-ended questions about transportation and offer a solution (which problems related to the physical situation in the Bussed Education System Application). What are your suggestions for the solution of these problems, what problems do you have about transportation and food in the Bussed Education System Application, what are your suggestions for the solution of these problems, what problems do you have in the Education process in the Bussed Education System Application, what are your suggestions for the solution of these problems, how do you evaluate the Bussed Education System Application in general? Estimated each interview lasted between 5 and 10 minutes. The data collected from the participants were transferred by the researcher in the computer.

Analysis of Data

The data determined within the framework of the problem and sub-problems of the research were analyzed using content analysis in qualitative research methods. Content analysis is a technique in which the messages in the emotions, thoughts and experiences of individuals obtained in writing are summarized with smaller expressions and grouped according to the frequency of repetition of the summarized expressions (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz and Demirel, 2020). Twenty forms of the data obtained as a result of the research were included in the analysis. While sharing the research findings, direct quotations were included. The names of the manager, assistant manager and teacher were hidden in line with ethical rules and a code was given to each participant. Participating managers were coded as; M1-E, M4-K, participating assistant managers were coded as; MY1-E.....MY6-E, participating teachers were coded as; S1-E..... S10-K. Miles & Huberman's (1994) reliability formula was used in the study. In order for the study to be reliable in qualitative research, the similarity between the researcher and the experts should be 90% or more. In this study, the reliability of the study was provided at a rate of 91%.

Findings

In this part of the study, according to the opinions of the managers and teachers working in the transportation center schools, the problems encountered in bussed education and the findings regarding the solution proposals are presented in tables, the codes are created and shown together with the frequency values.

The first sub-problem of the research;

The opinions and solution suggestions of teachers and managers were determined asking “What are the opinions and solution suggestions of teachers and managers regarding the problems experienced in Bussed Education?” Codes were created from the data obtained from the participants below, frequency values were calculated and shown in Table 3.

Table 3. Problems faced by teachers and managers regarding the physical situation and suggestions for solutions

Category	Codes	F
Physical Condition	Types of the Problem	
	Lack of Dining Hall	11
	School's Lack of Equipment	5
	Car Parking Areas	4
	Crowded Classes	4
	Transport Distance	2
	State of the Roads	2
	Solution Offers	
	Building a Dining Hall	8
	Increasing the Number of Schools and Classrooms	3
	Maintenance and Repair of Roads	2
	Parking Area Construction	2

*Since some teachers stated more than one code statement, the total resource may be more than the number of participants.

When Table 3 is examined, it is seen that the answers given by the managers and teachers are grouped under 6 codes, and the codes regarding the solution suggestions are combined under 4 codes. When the codes related to the problems were examined, the participants mostly agreed on the lack of cafeteria (f=11), and then the school's lack of equipment (f=5), parking areas (f=4), crowded classrooms (f=4), transportation distance (f=2) and the condition of the roads (f=2). Some participants expressed their views as follows:

“I have been working for 12 years in schools that provide bussed education. Every school I worked at was full-time education. Naturally, there was food distribution at every school I worked at. The lack of an area to distribute food is the biggest problem of transportation-centered schools...”(M3-E)

“...Necessary equipment is not provided to the transportation center school, for example, there is no smart board, students cannot benefit from it, or there is no laboratory, no library...”(MY3-E)

“There is no cafeteria in our school for eating. There is no available parking space for services. There is no canteen in our school and shopping is done at the grocery store outside the school. This again poses a big problem.” (Ö3-K)

“The number of students at the school has increased with the students coming by transport. Since one of our classes reached 65 students, we had to open a container class. Crowded classrooms and the lack of enough classrooms in the school building are among the main problems...”(MY6-E)

“The distance between the transportation centers and the school causes the students to get tired physically and the efficiency of the lesson decreases in this tiredness...”(Ö1-E)

“Because the roads between the transport center school and the villages are dirt roads, there are problems especially in rainy periods. Since there is no suitable area in the school, students get on

and off on the empty land next to the school, this makes it difficult to follow and causes students to get on and off in the muddy area in winter conditions. "(Ö8-K)

While they were in the same opinion of building a cafeteria at most (f=8) as a solution suggestion to the problems faced by the managers and teachers regarding the physical situation, then respectively; increasing the number of schools and classrooms (f=3), maintenance and repair of roads (f=2), and construction of parking areas (f=2) continue. Some participants expressed their views as follows:

"...Just like the Ministry of National Education's project that there should be no school without a library, the project of not leaving a school without a cafeteria can also be done for every transport-centered school..."(M2-K)

"...for the solution of these problems, the capacity of the school to be moved and the number of students should be taken into consideration while planning the transportation, or the number of classrooms should be reduced by increasing the number of transportation-centered schools by building a new school..."(MY6-E)

"...maintenance and repair of roads on a regular basis..."(Ö2-E)

"...the solution is to build a parking area in front of the school and a full-fledged covered cafeteria..."(Ö9-E)

The second sub-problem of the research;

The question of "What are the opinions and solution suggestions of teachers and managers regarding the problems related to transportation and food in bussed education? was asked. Codes were created from the data obtained from the participants below, frequency values were calculated and shown in Table 4.

Table 4. Problems and solutions related to transportation and food

Category	Codes	f
Transportation and Meal Issues	Types of the Problem	
	Lack of Weight of Food and Storage Conditions	10
	Non-Compliance with Specification	8
	Lack of Staff	7
	Condition of Vehicles	6
	Lack of Cleaning and Hygiene	6
	Status of Drivers	4
	Solution offers	
	Audit and Sanction	9
	Schedule	2
	Personnel Supply	2
	Arrangement of Storage Conditions	2
	Training of Drivers	2

*Since some teachers stated more than one code statement, the total resource may be more than the number of participants.

When Table 4 is examined, it is seen that the problems related to the answers given by the managers and teachers are combined under 6 codes and the solution offers are combined under 5 codes. When the codes related to the problems were examined, the participants mostly agreed on the lack of weight of the food and the storage conditions (f=10), and then, non-compliance with the specification (f=8), lack of personnel (f=7), condition of vehicles (f=6), lack of cleanliness and hygiene (f=6) and the situation of drivers (f=2). Some participants expressed their views as follows;

"...with regard to food, since the catering company transports food to different schools, some schools leave lunch in the morning hours, this situation causes the food that should be eaten hot to cool down until the meal time. Some students state that the portions given are insufficient..."(Ö9-E)

“We conduct monthly audits of student services. The interior of the shuttles is usually dirty, some of them have stop light signs, school bus writing, etc. in accordance with the criteria determined in the specification. Even though he doesn't write, he takes the tender and starts to carry it...”(MY6-E)

“Even though it is written in the technical specification, the catering company does not send personnel for the delivery business, but wants the school to do the distribution with its own means.”(MY1-E)

“There are 14 shuttles transporting to our school. In our service inspections, it is seen that nearly half of these vehicles have various deficiencies. For example, some vehicles have expired inspection and insurance, some do not have a first aid kit and a fire extinguisher kit, and the deficiencies continue like this...”(MY5-E)

"Unhealthy food, low nutritional value, lack of hygiene, poor quality of catering companies, and the lack of food of the specified quality..."(Ö2-E)

“The trouble we have with transportation is usually due to the uneducated drivers. They do not bring the students to school in the morning or they set a bad example with their behavior...”(M3-E)

As a solution suggestion for the problems faced by managers and teachers regarding transportation and food, the most control and sanction (f=9) opinion is followed by; scheduling (f=2), staffing (f=2), arranging storage conditions (f=2), training of drivers (f=2). Some participants expressed their views as follows;

“... these should be checked during the tender process before starting to transport and sanctions should be made by increasing the inspections on the basis of provinces and districts...”(MY6-E)

“...meals need to arrive on time and students need to be picked up and left on time...” Ö5-K)

"...staff should be sent in accordance with the specification and meals should be left on time."(Ö7-K)

"...if the meal cannot be left on time, it can be left in the thermos to prevent it from cooling down."(Ö5-K)

“...the solution to these problems is to recruit drivers by paying attention to their education level or to get them trained and start working...”(M3-E)

The third sub-problem of the research;

The question of “What are the opinions and solution suggestions of teachers and managers regarding the problems experienced in the education-training process in bussed education? was asked. Codes were created from the data obtained from the participants below, frequency values were calculated and shown in Table 5.

Table 5. Problems faced by teachers and managers regarding education and suggestions for solutions

Category	Codes	f
Educational Issues	Types of the Problem	
	Difference in academic achievement (reading-writing etc.)	9
	Absenteeism	7
	School-family cooperation	7
	Discipline and compliance issues	6
	Participation in courses and activities	5
	Distraction	2
	Solution offers	
	On-site training	6
	Additional supporting courses	4
	Service for courses and activities	3
	Carriage sidewalk	3
	Families should be made aware	2
	Parent-school cooperation should be increased	2

*Since some teachers stated more than one code statement, the total resource may be more than the number of participants.

When Table 5 is examined, the answers and solution suggestions given by the managers and teachers are combined under six separate codes. When the codes related to the problems were examined, the participants agreed that the difference in academic achievement (reading-writing, etc.) was the highest (f=9) and then, absenteeism (f=7), school-family cooperation (f=7), discipline and adaptation problems (f=6), participation in courses and activities (f=5) and distraction (f=2) were expressed. Some participants expressed their views as follows;

“There is a large difference in success between students who moved after a multi-grade class and students from a detached class. For example, students who come by bus have a lot of literacy problems. Transported students cannot attend the Support training courses or if they are held on the weekend, they cannot attend...”(Ö7-K)

“Students coming to transport center schools have a lot of absenteeism problems, which causes them to not attend classes and fall behind academically...”(M2-F)

“...it also causes the school-family cooperation to be weak due to the fact that the parents of students with busses go to school less...”(Ö6-K)

“Usually, there may be discipline problems between the students in the village where the transportation center school is located and the students who move, due to adaptation problems, and the students who move from the combined classes can also have literacy problems. There may also be a lack of communication between the parents and the school in the relocated villages...”(M3-E)

“The fact that the state does not provide services for the support courses held at the weekend causes low participation in the courses...”(MY5-E)

“... students are tired when they come to school, they cannot focus on the lesson, they are absent, there are problems in transportation, etc. there may be problems...”(Ö2-E)

As a solution proposal to the problems experienced by managers and teachers in the education and training process, on-site education (f=6) is the most common opinion, followed by; additional and supportive courses (f=4), service for courses and activities (f=3), transportation should be removed (f=3), parent-school cooperation should be increased (f=2) and families should be made aware (f=2). Some participants expressed their views as follows;

“... for the solution of the problems we experience, it is necessary to open educational institutions in the settlement where the student's family is located.”(MY6-E)

“...supportive and compensatory courses can be given to these students in addition to other students during their stay at the school.”(M1-E)

“...Additional courses and shuttles may be offered for transported students.”(MY5-E)

“...schools should be built in settlements, bussed education should be abolished...”(Ö8-K)

“Family and students do not attach importance to education in bussed education. Families should be made aware...”(MY3-E)

“...if we pay attention to increase the parent-school relationship, which is difficult in transported schools, the more we involve the parents of the students in the process, the education will continue after the school environment and become more permanent.”(Ö10-K)

The fourth sub-problem of the research;

The question of “What are the views of teachers and managers on the Bussed Education System?” was asked. Codes were created from the data obtained from the participants below, frequency values were calculated and shown in Table 4.

Table 6. General evaluations of teachers and managers about bussed education

Category	Codes	f
Overall Evaluation	Inefficient-Must be removed	8
	On-site training should be done	6
	Useful- Widespread	5
	Audit should be done	5
	Deficiencies in the Application Should Be Remedied	4
	Physical Structure Should Be Improved	1

*Sum of resources may be more than the number of participants because some teachers have specified more than one code statement.

When Table 6 is examined, when the answers given by the managers and teachers are examined, almost half of them think that it should be removed (f=8), while on-site training should be done (f=6), useful-widespread (f=5) and supervision should be done (f=5). It is seen that the deficiencies in the application should be eliminated (f=4), the physical structure should be improved (f=1). Some participants expressed their views as follows;

“The bussed education system causes crowded classes and inefficient classes. The bussed education system should be abolished...”(Ö8-K)

“...it would be beneficial to have on-site training as a solution and to organize training so that there is no need for transportation.”(M1-E)

“In terms of equal opportunities in education and increasing the quality of education, bussed education provides advantages in terms of increasing the opportunities of students, therefore, the publication of bussed education and eliminating the disadvantages of bussed education should increase investments in this regard.”(Ö2-E)

"Bussed Education is very important in terms of providing education opportunities to students who do not have a school in their location and who cannot attend school on their own, I think it increases the rate of schooling, but much more successful results can be achieved if the problems in practice are eliminated with strict control and good planning."(MY6 -TO)

"To evaluate in general, I think that the bussed education system will be beneficial if the problems in the implementation (eliminating the problems of transportation vehicles, training the drivers, eliminating the cafeteria problems) are eliminated..." (Ö7-K)

"The majority of the vehicles allocated by the state for transportation are old and neglected, the drivers are insufficient in terms of training and clothing, short distance transportation is carried out, the physical structure should be improved as a solution and the inspections should be implemented seriously." (M2-K)

Discussion, Conclusion and Suggestions

According to the opinions of the managers and teachers working in transportation-centered schools, in this study, the opinions of the managers and teachers working in the central districts of Şanlıurfa regarding the problems encountered in the application of the transportation education system were examined and the findings regarding the solution suggestions they presented were summarized. The findings were compared with the studies in the literature and suggestions were made. When the findings of the study are examined, it is seen that there are no significant differences regarding the problems faced by the managers and teachers regarding bussed education and the solution offers, but rather the participants concentrate on similar opinions.

The first sub-problem of the research was "What are the opinions and solution suggestions of teachers and managers about the problems related to the physical situation in bussed education?" When the answers given by the participants to the question of the participants were examined, more than half of the participants agreed on the lack of a cafeteria regarding the problems, and the most common solution proposal was the construction of a cafeteria. When the literature is examined, Yesilyurt et al. (2007) stated in their study titled Van City Center Example of Bussed Education Research in Primary Education that there is a lack of dining halls and that there should be a cafeteria

for bussed schools. Kaya (2010) reached the results of cafeteria problems and lack of equipment in his study titled *Management and Problems of Bussed Education: The Example of Adıyaman Province*. Timur (2017) mentioned that there is no parking area in front of the school for the vehicles within the scope of transportation in the study of examining the transportation education system application according to the opinions of the teachers.

As a result of the research, the solution of the cafeteria deficiencies, which are evident in the physical conditions of the relevant transport-centered schools, with the studies at the national level show that the bussed education application can be applied more successfully. In addition, it is important to eliminate the hardware and physical deficiencies of the transport-centered schools, and to repair the roads of the relocated village and the transport center schools in order to carry out the practice in a healthy way. The applicability of technical specifications in the field should be emphasized. For example, taking daily samples according to the food specifications and requesting the samples to be stored for 72 hours, but not supplying any refrigerators to the relevant schools shows the shortcomings in terms of applicability. Elimination of all the infrastructural deficiencies related to bussed education, which increases the schooling rate, is of vital importance for the health of the practice.

The second sub-problem of the research was "What are the opinions and solution suggestions of teachers and managers about the problems related to transportation and food in bussed education?" When the answers given by the participants to the question were examined, half of the participants expressed problems about the lack of weight and storage conditions of the food. As a solution to the problems, the majority of the participants expressed the opinion that inspection and sanction should be applied. When the literature is examined, while the findings of Ağırkaya (2010) regarding the lack of weight and storage conditions of the food in his study titled *the difficulties faced by teachers and students in the application of bussed education support the study*, Çavuşoğlu and Dönmez's (2018) study called *Bussed Education Application in Pazarçık According to the Opinions of Managers, Teachers, Students and Parents*. do not overlap. In the study of Timur (2017) examining the transport education system application according to the opinions of teachers, the findings on the condition of the vehicles, the situation of the drivers and the hygiene deficiencies of the meals support the study, but the findings on the lack of personnel do not match with the study.

While everything is duly included in the technical specifications in food transport tenders, unfortunately, major shortcomings are encountered when it comes to implementation. For example, leaving the inspection practices to the school managements and not applying the sanctions on paper brings along many problems. First of all, planned and regular inspections at the provincial and district level, deterrent sanctions against transportation and catering companies that do not comply with the specifications, and periodic training of all drivers will be able to solve the problems related to transportation and food.

The third sub-problem of the research was, "The opinions of teachers and managers about the problems experienced in the education-teaching process in Bussed Education and their solution suggestions." When the answers given by the participants to the question of the participants were examined, the majority of the participants stated that there would be differences in academic achievement, and they expressed their opinion that the students should receive education in their own settlements as solution suggestions. When the literature is examined, this study coincides with the findings of the academic achievement gap, school-parent cooperation and discipline and adaptation problems in Elçiçek and Kaplan's (2021) study titled *Teacher Evaluations for Bussed Education Practices*, and the findings of opening schools in the settlements, which he presented as a solution. In the study of Timur (2017) examining the bussed education system application according to the opinions of teachers, it is similar to the study in terms of the high difference in success, adaptation problems, communication with parents, literacy problems and not being able to attend the courses. The findings of Büyükkıdık and Şimşek (2017) in the study of teachers stemming from the differences in academic achievement between students who moved and other students, and Küçük (2010)'s study of the problems faced by managers and teachers working in transported primary schools (Aksaray Province Example) Inability to participate in extracurricular activities, adaptation problems and problems caused by academic level differences support the results of the research.

The fact that students studying in multigrade classes move to transport-centered schools when they are in the 5th grade or while continuing to school for any reason as a result of the closure of their schools for any reason generally reveals major deficiencies in literacy and basic mathematics levels in these students who do not have experience in a self-contained classroom. These deficiencies of the students further increase the burden of the central schools, students from a different settlement may experience discipline and adaptation problems at school, and it is seen that there are problems in communication with the parents from time to time. In addition, the fact that the students within the scope of transportation are deprived of the courses opened at the school causes the academic gap between them and their friends to widen. Schools should be opened in such a way that they can receive education in detached classrooms in settlements, and the teacher and personnel deficiencies of these schools should be eliminated. In places where this is not possible and the number of students is low, academic deficiencies should be eliminated by opening special additional and supportive courses for bussed students coming from the combined class. Bussed education should be expanded so that its students can take these courses.

The fourth sub-problem of the research was "What are the opinions of teachers and managers on the Bussed Education System?" When the answers given by the participants to the question of the participants were examined, the majority of the participants expressed their opinion that bussed education is inefficient and should be abolished, and that they should receive education in detached schools to be opened in settlements. When the literature is examined, Arı's (2003) study of Bussed Primary Education Application (Uşak Example) supports the results of the research, that all of the teachers and two-thirds of the students prefer regular schools instead of bussed education. In the study of Büyükkıdık and Şimşek (2017), the fact that teachers stated that they do not find bussed education appropriate in general also supports the study. In Elçiçek and Kaplan's (2021) study named teacher evaluations on bussed education practices, as an alternative to bussed education, most of the teachers expressed their opinions about schools in every settlement and some of them for the continuation of bussed education, Yeşilyurt et al. (2007)'s study of bussed education in primary education, Van province center example, the negative opinions of the managers and teachers about the continuation of bussed education, while the positive opinions of the students partially support the result of the research.

Bussed education application is a costly application that cannot be underestimated. With the money spent on transportation and food tenders, a large number of schools can be built and the number of classrooms can be increased, and on-site education can be implemented, which will eliminate the need for students to wake up early and eliminate disciplinary problems due to adaptation problems. Thus, many problems arising from bussed education can be eliminated.

According to the opinions of managers and teachers working in transportation-centered schools, the following suggestions can be included as a result of this study on the problems encountered in transportation-centre schools and their solution suggestions:

- ✓ Constructing a cafeteria in accordance with the standards for all schools within the scope of the transportation center,
- ✓ Ensuring the provision of food delivery personnel so that the meals can be distributed in accordance with the rules of cleanliness and hygiene,
- ✓ Creation of parking areas where student shuttles can safely load and unload,
- ✓ Serious enforcement of inspections and sanctions for transportation and food service application in clay,
- ✓ Building schools in transportation units where the number of students is high in order to minimize the absenteeism problems of students,
- ✓ Providing transportation facilities for the courses held at schools at the weekend,
- ✓ Carrying out the transportation work with newer vehicles by reducing the age limit of 15 for the vehicles in the current specification,
- ✓ While hiring drivers, it is necessary to pay attention to their education level and to be at least high school graduate,
- ✓ Periodic training of drivers through public education centers,

- ✓ Giving special allowances to these schools in order to eliminate the equipment deficiencies of transportation center schools, such as equipment,
- ✓ Suggestions can be made to provide additional and supportive courses in order to eliminate the educational deficiencies of the transferred students.

References

- Ağırkaya, A. (2010). *Taşımali eğitim uygulamasında öğretmenler ve öğrencilerin karşılaştıkları güçlükler*. (Yüksek Lisans Tezi.) Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya
- Altunsaray, A. (1996). *Taşımali ilköğretim uygulamasının değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Balıkesir.
- Arı, İ. (2021). *Coğrafyanın taşımali eğitim üzerindeki etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi), Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Asım, A. (2003). Taşımali ilköğretim uygulaması uşak örneği. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1).
- Aydın Timur, H. (2017). *Taşımali eğitim sistemi uygulamasının öğretmen görüşlerine göre incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Bilek, E., & Kale, M. (2012). Taşıma merkezi okullarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre taşımali eğitim uygulaması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(3).
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Çavuşoğlu, D., & Dönmez, B. (2018). Yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre Pazarcık'ta taşımali eğitim uygulaması. *Journal of Theoretical Educational Science*, 11(4).
- Demirel, Ö., & Kaya, Z. (2012). *Eğitim bilimine giriş*. Pegem Akademi.
- Dursun, F. (2006). Birleştirilmiş sınıflarda eğitim sorunları ve çözüm önerileri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1 (2).
- Kabaş, N. (2006). *Taşımali ilköğretim uygulamasında karşılaşılan sorunlar: Bolu ili örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Kaplan, U., & Elçiçek, Z. (2021). Taşımali eğitim uygulamalarına yönelik öğretmen değerlendirmeleri. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (27).
- Karakütük, M. (1998). Taşımali ilköğretim uygulaması ve sorunları: Sincan ilçe örneği. *Eğitim Bilim Dergisi*, Cilt 22, Sayı 108.
- Kayhan, M. (2014) ‘‘Öğretmen Ve Öğrencilerin Taşımali Eğitim Uygulamasına İlişkin Metaforlarının İncelenmesi’’. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Küçük, A. (2010). *Taşımali ilköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar (Aksaray ili örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Küçük Süleymanoğlu, R. (2006). Taşımali eğitim (Bursa ili örneği) *İlköğretim Online*, 5 (2).
- MEB (1991). 29 Mart 1991 tarih 7397 sayılı Genelgesi, s. 2.
- MEB. (2000). Taşımali ilköğretim yönetmeliği. TC Resmi Gazete, 24021.
- MEB. (2021). Millî Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim.
- Miles, M. B. & Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Samancı, O. (2015). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim* (5. baskı). Pegem Akademi.
- Sidekli, S., Coşkun, İ., & Aydın, Y. (2015). Köyde öğretmen olmak: birleştirilmiş sınıf. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (1).
- Şimşek, A., & Büyükkıdık, S. (2017). Öğretmen ve öğrenci görüşleriyle taşımali eğitim uygulaması değerlendirilmesi (Bozova ilçesi örneği). *İlköğretim Online*, 16(1).
- Yeşilyurt, M., Orak, S., Tozlu, N., Uçak, A., & Sezer, D. (2007). İlköğretimde taşımali eğitim araştırması Van il merkezi örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(19).

- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (11. Baskı) Seçkin Yayınevi
- Yıldız, Y. (2021). *Taşımali eğitimde taşıma kaynaklı sorunların okul yöneticileri görüşü bağlamında incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt.
- Yurdabakan, İ., & Tektaş, M. (2013). Taşımali ilköğretim öğrencilerinin taşımali eğitime ilişkin görüşleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (3).

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Türkiye’de Taşıma Merkezli Okullarda Görev Yapan Yönetici ve Öğretmen Görüşlerine Göre Taşımali Eğitimde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Ramazan DEMİRCİ¹

Öz

Bu çalışma, taşıma merkezli okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlerin görüşlerine göre taşımali eğitimde karşılan sorunlar ve çözüm önerilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda çalışma nitel araştırma desenlerinden olan durum çalışması modelinde tasarlanmış ve yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Şanlıurfa ili merkez ilçelerinde taşıma merkezi okullarda görev yapan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 10 öğretmen, 6 müdür yardımcısı ve 4 okul müdürü olmak üzere toplam 20 katılımcı oluşturmaktadır. Katılımcılar seçkisiz (rastgele) örneklem yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme formları ile katılımcılardan yazılı olarak toplanmıştır. Araştırma sonucu elde edilen veriler nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılarak analiz edilmiş ve elde edilen bulgular kod ve temalar altında birleştirilmiştir ve bulgular paylaşılırken doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Katılımcıların isimleri etik kurallar doğrultusunda gizlenmiş ve her bir katılımcıya bir kod verilmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda katılımcıların ön plana çıkardığı sorunlar ağırlıklı olarak, yemekhane eksikliği, yemeğin saklanma koşulları, denetim ve yaptırımların yetersizliği, öğrenciler arasında akademik başarı farklılıkları olduğu yönüyle çözüm önerileri olarak da katılımcılar; yemekhane yapılması gerektiği, denetim ve yaptırımların artırılması gerektiği, taşımanın kaldırılarak yerinde eğitim verilmesi ve fiziki yapının iyileştirilmesi gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler

Taşımali eğitim
Taşıma merkezi
Nitel araştırma

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 21.03.2022
Kabul Tarihi: 12.12.2022
E-Yayın Tarihi: 31.12.2022

¹ Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, Sınıf Öğretmeni, Türkiye, ramazandmrc68@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-0977-5684>

Giriş

Eğitim bireyin davranışlarında yaşanan değişim ve gelişim sürecidir (Demirel ve Kaya, 2012). Bu değişim ve gelişim süreci şüphesiz ailede ve okulda gerçekleşmektedir. Ailede gerçekleşen eğitimden genellikle ebeveynler sorumluyken okulda gerçekleşen eğitimden ise devlet bizzat sorumludur. Devlet bu sorumluluğunu yerine getirirken ‘‘Fırsat ve imkan eşitliği’’ ilkesinden hareketle tüm vatandaşlarına ulaşmayı amaçlamaktadır. Devlet eğitim hizmeti sunarken toplumun kırsal ve kentsel kesiminde yaşamını sürdüren bütün vatandaşlarının eğitimden eşit bir şekilde yararlanmalarını sağlamakla yükümlüdür. Türkiye’de de bu yükümlülüğü yerine getirmek için temel eğitim zorunlu kılınmıştır. Temel eğitimin zorunluluğu devletin tüm vatandaşlarının ulaşabileceği şekilde okullar açmasını da beraberinde getirmiştir. Açılan bu okulların başında birleştirilmiş sınıflı okullar gelmektedir (Küçük, 2010).

Birleştirilmiş sınıflı okullarda öğretim birden çok sınıf seviyesinin tek bir derslikte tek öğretmenin yönetiminde öğrenim görmesidir. Bu uygulamanın nedenlerinin başında seyrek nüfuslu köylerde bulunan öğrencilerin az olması gelir. Bu uygulama genellikle kırsal bölgelerde öğrenci sayılarının az olduğu yerlerde uygulanır (Samancı, 2015). Bu okullarda görev yapan öğretmenler ise genellikle köyde yaşayanlar ile iç içe zaman geçirmekte ve o bölgenin kültürünü çok iyi öğrenmektedir. Onlarla bütünleşerek, onların gelişimini destekleyerek, köyde iz bırakan birer eğitim neferi olarak görev yapmaktadır (Sidekli, Coşkun ve Aydın, 2015). Bu şekliyle çok olumlu görülürken aynı zamanda bu okullarda göreve başlayan öğretmenlerin genellikle ilk atama yoluyla gelmeleri, yeterli tecrübelerinin olmaması, ulaşım imkanlarının kısıtlı olması nedeniyle köyde kalmalarının gerekmesi, teoride öğrendikleri bilgileri henüz pratiğe dökememiş olmaları birçok sorunu da beraberinde getirmiştir (Dursun, 2006). Bu sorunların yanına bu okullardaki öğrenci sayılarının az olması, maliyetlerin fazla olması ve verimliliklerinin düşük olması da eklenince alternatif uygulamalara yönelmek kaçınılmaz olmuştur (Küçük, 2010). Köylerde öğrencilerin eğitim görmelerini sağlamak ve sosyal devlet anlayışıyla onlara ulaşabilmek için birleştirilmiş sınıf uygulamasının dışında üç uygulama daha bulunmaktadır. Bunlar;

Taşınmalı Eğitim: Merkezi konumdaki okullara öğrenci sayısının az olduğu kırsal mahalle ve köylerden öğrencilerin taşınması ve bu öğrencilerin buralarda eğitim almasıdır.

Yatılı İlköğretim Bölge Okulları: Öğrenim çağına gelmiş çocukların merkezi bir okulda bulunan okullarda yatılı olarak kalmasıdır. Öğrencilerin yeme-içme ve kalmaları devlet tarafından karşılanır.

Pansiyonlu İlköğretim Okulları: Merkezi konumlara kurulan çevresinde bulunan öğrencilerin günlük gelip eğitim gördüğü diğer öğrencilerin ise yatılı olarak kaldığı okullardır. Bu okullara çevreden öğrencilerin taşınması, yatılı kalan öğrencilerin ücretleri öğrencilerin yeme-içmelerini devlet üstlenmiştir (Samancı, 2015).

Bu uygulamalardan en çok göze çarpanı kuşkusuz temel eğitimin zorunlu olmasıyla birlikte taşınmalı eğitim uygulaması olmuştur. Günümüzde gelişmiş ülkeleri incelediğimizde eğitime önem ve öncelik verdikleri görülmektedir. Eğitim sürekli gelişen ve değişen dünyamızdan etkilenen dinamik bir yapıdadır. Bu durum ülkelerin eğitim sistemlerini çevredeki değişim ve gelişimlere ayak uydurabilecek şekilde düzenlemeye itmektedir. Ancak tüm bu gayretlere rağmen bazı nedenlerden dolayı bu sistemin dışında kalan milyonlarca insan vardır (Yıldız, 2021). Ülkemiz de sistemin dışında kalan insan sayısını en aza indirmek ve eğitime ulaşabilecek vatandaşlarının sayılarını artırmak amacıyla öncelikle temel eğitimi zorunlu kılınmış, vatandaşlarına istenilen düzeyde nitelik kazandırmak amacıyla ve vatandaşlarının hayatlarını idame ettirebilmeleri için taşınmalı eğitim uygulamasını hayata geçirmiştir (Bilek ve Kale, 2012).

Ağırkaya'ya (2010) göre taşınmalı eğitim, sayıca az olan kırsal mahalle ve köylerdeki öğrencilerin yasa ve yönetmeliklerle eğitime devamının mümkün olmadığı okullardan, zorunlu eğitimin kapsadığı sınıfların artırılmasıyla birlikte devam edecekleri okul bulunmayan yerleşim yerlerinden, öğrencilerin servis araçlarıyla günlük taşındığı, normal eğitim yapılan okullarda öğle yemeği ihtiyaçlarının da karşılandığı sistemdir. Arı'ya (2021) göre taşınmalı eğitim, şehir merkezlerinden uzakta bulunan köy ve köy altı yerleşim birimlerinde öğrencilerin eğitim görebilecekleri okulların şartlarının uygun olmaması, bu okullarda görev alacak yeterli öğretiminin olmaması, öğrenci sayısının yasa ve yönetmelikle belirlenen şartların altında olması sebebiyle kapatılan okullardan öğrencilerin çeşitli araçlarla merkezi konumda bulunan okullara taşınmasıdır. Taşınmalı eğitim fırsat ve imkan eşitliği ilkesinden hareketle öğrencilerin daha verimli öğrenim görmeleri amacıyla nüfusun belirli sayının altında, yerleşimlerin dağınık ve seyrek olduğu, okul bulunmayan ya da bulunan okulların birleştirilmiş sınıf olduğu yerleşim birimlerinden öğrencilerin günlük taşınmalarını sağlayan uygulamadır (Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), 2000). Özetle taşınmalı eğitim uygulaması eğitim hakkından yararlanmak için öğrencilerin nispeten ailelerinden uzakta merkezi bir okulda eğitim-öğretim süreci ve takvimi boyunca devlet tarafından temin edilen servislerle taşındığı sistemdir.

Taşınmalı eğitimin nedenleri Türkiye'de birleştirilmiş sınıflarla artan eğitim maliyetlerini en aza indirerek eğitimde niteliksel bir artış sağlamak ve tüm vatandaşlara ulaşabilecek şekilde yaygınlaştırılması şeklinde sıralanabilir (Karakütük, 1998). Taşınmalı eğitimin gerekçelerini MEB'in 1991/23 sayılı genelgesinde aşağıda şekilde belirtilmiştir.

- Güç şartlar içinde birleştirilmiş sınıf öğretimi yapan okulların sayısını azaltmak,
- Küçük yerleşim birimlerindeki okullarda okuyan çocuklarımızı daha iyi imkânlarda yetiştirmek,
- İlköğretim hizmetlerini yurt çapında dengeli bir şekilde yaygınlaştırmak,
- Eğitimde fırsat ve imkân eşitliğini sağlamak,
- Niteliği yükseltmektir.

Tüm bu amaç ve gerekçelerle ülkemiz taşıma merkezli okul ve taşınmalı eğitim uygulamasını 1989-1990 eğitim öğretim yılının İkinci döneminde Kırıkkale ve Kocaeli illerinde toplam 5 taşıma merkezi belirlemek suretiyle uygulamaya koymuştur. Elde edilen sonuçların olumlu olması ve eğitimde gözle görülen niteliksel artış yaşanması nedeniyle 1990-1991 yılında Van, Eskişehir, Çankırı, Konya, Balıkesir, Çanakkale, Kırklareli, Antalya ve Kocaeli illerinde toplam 77 taşıma merkezinden, 1991-1992 yılında 29 il ve 375 taşıma merkezine çıkarılarak devam etmiştir (Büyükkaragöz ve Şahin, 1995, akt. Küçük, 2010). Temel eğitimin zorunlu olması ve zaman içerisinde bu zorunluluk süresinin artmasına paralel olarak bu uygulama halkasını giderek genişletmiş ve günümüzde 81 ilde faaliyetine devam etmektedir.

İmkânı olmayan öğrencilere devletin uzattığı bir el olan taşınmalı eğitim, öğrencilere yeterli imkânı olmayan köy okullarının yerine şartlarının daha iyi olduğu merkezi okullarda daha kaliteli eğitim almalarını sağlar. Öğrenciler futbol, basketbol, voleybol sahası, bilim atölyeleri ve kütüphane gibi köyde bulamadıkları imkanları burada bulabilirler. Yapılan sınıflar arası futbol turnuvası, masa tenisi turnuvası ve bilgi yarışmaları gibi etkinliklerle sosyokültürel anlamda gelişebilecekleri olanaklara kavuşurlar. Müstakil sınıflarda kendi sınıf seviyesinde eğitim alarak öğretmenin sadece o sınıf seviyesine yoğunlaşabileceği sınıflarla okuma yazma ve akademik olarak eksikliklerini kapama şansına da yakalamış olurlar. Ayrıca ilkokul ikinci sınıftan itibaren İngilizce dersine branş öğretmenin girmesi imkanına da kavuşmuş olurlar. Beşinci sınıftan sonra okul yok bahanesiyle okula gönderilmeyen kız çocukları için de bu bahänenin ortadan kalkmasına ve onların okullaşma oranlarının artmasına imkan sunmaktadır (Bilek ve Kale, 2012; Karakütük, 1998; Küçüksüleymanoğlu, 2006; Yurdabakan ve Tektaş, 2013).

Amacı tüm vatandaşlara ulaşarak eğitimi düzeyini geliştirmek, öğrencilere kaliteli eğitim vermek, maliyeti en aza indirmek ve öğrencilerin sosyalleşebilecekleri ortam sunmak olan taşınmalı

eğitim tüm bu faydalarına rağmen uygulamada birçok problemi de beraberinde getirmiştir. (Altunsaray, 1996; Kabaş, 2006; Küçüksüleymanoğlu, 2006; Yeşilyurt, Orak, Tozlu, Uçak ve Sezer,2007; Kayhan, 2014). MEB (2021) verilerine göre taşıma merkezi ilkokul, ortaokul ve taşınmalı eğitimden faydalanan ilkokul-ortaokul öğrenci sayısında birinci sırada yer alan Şanlıurfa ilinin merkez ilçelerinde bu problemler daha çok hissedilmektedir. Taşınmalı eğitimin tüm süreçlerinde etkin rol alan, taşınmalı eğitimi olumlu olumsuz tüm yönleriyle ortaya koyabilecek olan ve bu sorunlara alternatif çözümler üretebilecek olan öğretmen ve yöneticilerimizin görüşlerini doğrultusunda sorunlarına çözüm olabilecek öneriler getirebilecektir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, taşıma merkezi okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlerin görüşlerine göre taşınmalı eğitimde karşılan sorunları ve çözüm önerilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaca yönelik olarak aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

1-Taşınmalı Eğitimde;

- a-Fiziki durum ile ilgili yaşanan sorunlara yönelik öğretmen ve yöneticilerin görüşleri ve çözüm önerileri nelerdir?
- b-Taşıma ve yemek ile ilgili sorunlara yönelik öğretmen ve yöneticilerin görüşleri ve çözüm önerileri nelerdir?
- c-Eğitim-Öğretim sürecinde yaşanan sorunlara yönelik öğretmen ve yöneticilerin görüşleri ve çözüm önerileri nelerdir?

2-Taşınmalı Eğitim Sistemine yönelik öğretmen ve yöneticilerin görüşleri nelerdir?

Bu araştırma tablo 1 de yer alan taşınmalı öğrenci sayılarına ilişkin örgün eğitim istatistiklerindeki verilerde de görüldüğü gibi 2021 yılında ilkokul ve ortaokulda Taşınmalı Eğitim uygulaması kapsamında taşınan öğrenci ve taşıma merkezli okul sıralamasında ilk sırada yer alan Şanlıurfa ilinde taşınmalı eğitim uygulamasında yaşanan sorun ve bu sorunlara çözümler bulmak açısından çok önemlidir. Ayrıca bu çalışma Şanlıurfa'nın merkez ilçelerinde (Eyyübiye, Haliliye, Karaköprü) taşınmalı eğitimde karşılaşılan sorunlar ve bu sorunlara çözüm önerisi bulmak için öğretmen ve idarecilerin görüşlerine başvurulmuş ilk araştırma olarak da önem taşımaktadır.

Tablo 1. Taşınmalı öğrenci sayılarına ilişkin 2021 yılı örgün eğitim istatistiği

	Taşınılan Merkez Okul Sayısı	Taşınan Okul ve Taşınan Okulsuz Yerleşim Birimi Sayısı	Taşınan Toplam Öğrenci Sayısı			Taşınan İlkokul Öğrenci Sayısı			Taşınan Ortaokul Öğrenci Sayısı		
			Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Türkiye	12058	41 845	722 119	366 831	355 288	288 579	146 829	141 750	433 540	220 002	213 538
Şanlıurfa	849	2846	61 301	31 605	29 696	24 771	12 658	12 113	36 530	18 947	17 583

<http://www.sgm.meb.gov.tr> adresinden ulaşılan Milli Eğitim İstatistikleri bilgilerinden derlenmiştir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmanın amacı; taşınmalı eğitimle ilgili yaşanan sorunları yönetici ve öğretmen görüşlerine göre ortaya koymak ve bu sorunlara çözüm önerileri sunmaktır. Bu amaç doğrultusunda çalışma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması modelinde tasarlanmış ve yürütülmüştür. Durum çalışması, bir olguyu kendi doğası içinde çalışan ve durumları çeşitli yönlerle, sistemli ve

derinlemesine inceleyen bir araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlerin görevleri esnasında, taşınabilir eğitimle ilgili karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin doğrudan gözlem ve yaşantıları olduğundan hareketle, araştırmanın durum çalışması modelinde gerçekleştirilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Şanlıurfa ilinin merkez ilçelerinde görev yapan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan, seçkisiz (rastgele) örneklem yöntemi ile belirlenmiş taşıma merkezli okullarda görev yapan 10 öğretmen, 6 müdür yardımcısı ve 4 okul müdürü olmak üzere toplam 20 katılımcıdan oluşmaktadır.

Tablo 2. Çalışmaya katılanların demografik özellikleri.

Değişken	Kategori	n
Cinsiyet	Erkek	12
	Kadın	8
Görev	Müdür	4
	Müdür Yardımcısı	6
	Öğretmen	10
Çalışma Süresi	5 Yıl ve Altı	11
	6-9 Yıl Arası	8
	10 Yıl ve Üzeri	1
Toplam		20

Tablo 2’de araştırma sürecine katılan katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bilgilerin sayısı verilmektedir. Çalışmaya 12 erkek 8 kadın katılımcı olmak üzere toplam 20 katılımcı katılmıştır. Tabloya göre görevi öğretmen olan 10 katılımcı, müdür yardımcısı olan 6 katılımcı ve müdür olan 4 katılımcının olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Bu çalışmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme formları ile katılımcılardan toplanmıştır. Taşınabilir eğitimle ilgili alan yazın taraması yapılarak görüşme formu oluşturulmuştur. 10 sorudan oluşan görüşme formu iki uzman görüşüne sunulmuş uzmanlardan gelen dönütler doğrultusunda taşıma merkezi okullarda görev yapan 2 yönetici ve 2 öğretmene uygulanmış ve gelen dönütler çerçevesinde tekrardan düzenlenerek dört soruya indirilerek katılımcılara uygulanmıştır. Katılımcılara önce görüşme formunda yer alan kişisel bilgilerine ilişkin (cinsiyetiniz, göreviniz, taşıma merkezli okulda çalışma süreniz) sorular yöneltilmiş sonra da 4 adet açık uçlu taşıma ile ilgili yaşanan sorunları ortaya koyacak ve çözüm önerisi sunabilecekleri (Taşınabilir Eğitim Sistemi Uygulamasında fiziki durum ile ilgili hangi sorunları yaşıyorsunuz ve bu sorunların çözümü için önerileriniz nelerdir, Taşınabilir Eğitim Sistemi Uygulamasında taşıma ve yemek ile ilgili hangi sorunları yaşıyorsunuz, bu sorunların çözümü için önerileriniz nelerdir, Taşınabilir Eğitim Sistemi Uygulamasında Eğitim-Öğretim sürecinde hangi sorunları yaşıyorsunuz, bu sorunların çözümü için önerileriniz nelerdir, Taşınabilir Eğitim Sistemi Uygulamasını genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz) soru yöneltilmiştir. Tahmini her görüşme 5 ile 10 dakika arasında sürmüştür. Katılımcılardan toplanan veriler araştırmacı tarafından bilgisayar ortamında aktarılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmanın problem ve alt problemleri çerçevesince belirlenen veriler nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizi, yazılı olarak elde edilen bireylerin duygu düşünce ve deneyimlerindeki mesajların daha küçük ifadelerle özetlendiği ve özetlenen ifadelerin tekrar edilme sıklığına göre gruplandığı bir tekniktir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2020). Araştırma sonucu elde edilen verilerden 20 form analize dahil edilmiştir. Araştırma bulguları paylaşılırken doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Müdür, Müdür yardımcısı ve öğretmen isimleri etik kurallar doğrultusunda gizlenmiş ve her bir katılımcıya bir kod verilmiştir. Katılımcı müdürler; M1-E, M4-K, katılımcı müdür yardımcısı; MY1-E.....MY6-E, katılımcı öğretmenler; Ö1-E.....Ö10-K şeklinde kodlanmıştır. Çalışmada Miles & Huberman’ın (1994) güvenilirlik formülü kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda çalışmanın güvenilir olabilmesi için

araştırmacı ve uzmanlar arasındaki benzerliğin % 90 ve üstü olması gerekmektedir. Yapılan bu çalışmada da % 91 oranında çalışmanın güvenilirliği sağlanmıştır.

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde taşıma merkezi okullarda görev yapan yönetici ve öğretmen görüşlerine göre taşınmalı eğitimde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin bulgular tablolar halinde sunulmuş, kodlar oluşturulmuş ve frekans değerleriyle beraber gösterilmiştir.

Araştırmanın birinci alt problemi;

Taşınmalı Eğitimde fiziki durum ile ilgili yaşanan sorunlara yönelik öğretmen ve yöneticilerin görüşleri ve çözüm önerileri nelerdir? şeklinde belirlenmiştir. Aşağıda katılımcılardan elde edilen verilerden kodlar oluşturulmuş, frekans değerleri hesaplanmış ve Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğretmen ve yöneticilerin fiziki durumla ilgili karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri

Kategori	Kodlar	f
Fiziki durum	Sorunlar	
	Yemekhane Eksikliği	11
	Okulun Donanım Eksikliği	5
	Araç Park Alanları	4
	Kalabalık Sınıflar	4
	Taşıma Mesafesi	2
	Yolların Durumu	2
	Çözüm Önerileri	
	Yemekhane Yapılması	8
	Okul ve Derslik Sayısının Artırılması	3
	Yolların Bakım ve Onarımı	2
	Park Alanı Yapılması	2

*Bazı öğretmenler birden fazla kod ifadesi belirttiği için kaynak toplamı katılımcı sayısından fazla olabilir.

Tablo 3 incelendiğinde yönetici ve öğretmenlerin vermiş oldukları yanıtlar 6 kod altında toplandığı, çözüm önerilerine ilişkin kodların ise 4 kod altında birleştiği görülmektedir. Sorunlara ilişkin kodlar incelendiğinde katılımcılar en fazla yemekhane eksikliği (f=11) görüşünde birleşirken daha sonra sırayla; okulun donanım eksikliği (f=5), araç park alanları(f=4), kalabalık sınıflar(f=4), taşıma mesafesi(f=2) ve yolların durumu (f=2) şeklinde devam etmiştir. Bazı katılımcılar görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir;

“Taşınmalı eğitim yapan yapılan okullarda 12 yıldır çalışıyorum. Her çalıştığım okulda tam zamanlı eğitim yapıyordu. Doğal olarak her çalıştığım okulda yemek dağıtımı oldu. Yemek dağıtım yapılacak bir alanın olmaması taşıma merkezli okulların en büyük sorunu...”(M3-E)

“...Taşıma merkezi okula gerekli donanım sağlanmıyor örneğin akıllı tahta yok öğrencilerin bundan faydalanamamaktadır, ya da laboratuvar yok kütüphane yok...”(MY3-E)

“Okulumuzda yemek yenmesi için yemekhane bulunmamaktadır. Servisler için uygun park alanı yoktur. Okulumuzda kantin de yoktur ve okul dışındaki bakkaldan alışveriş yapılmaktadır. Bu da yine büyük bir sorun teşkil etmektedir.” (Ö3-K)

“Taşımayla gelen öğrencilerle birlikte okuldaki öğrenci sayılarımız artmıştır. Sınıfımızın bir tanesi 65 öğrenciye ulaştığından konteyner sınıf açmak zorunda kaldık. Sınıfların kalabalık olması, okul binasında açılacak yeterince dersliğin olmaması sorunların başında geliyor...”(MY6-E)

“Taşıma merkezleri ile okul arasındaki uzaklık öğrencilerin fiziksel olarak yorulmasına bu yorgunlukta ders veriminin düşmesine sebep olmaktadır...”(Ö1-E)

“Taşıma merkezi okul ile köyler arasında yolların toprak yol olması dolayısıyla özellikle yağışlı dönemlerde sorunlar yaşanmakta, okul içerisinde uygun alan olmadığı için öğrenciler okul

yanındaki boş arazide inip binmekte, bu durum hem takibi zorlaştırmakta hem de kış şartlarında öğrencilerin çamurlu alanda inip, binmelerine sebep olmaktadır.”(Ö8-K)

Yönetici ve öğretmenlerin fiziki durum ile ilgili yaşadıkları sorunlara çözüm önerisi olarak da en fazla yemekhane yapılması (f=8) görüşünde birleşirken sonra sırasıyla; okul ve derslik sayısının artırılması (f=3), yolların bakım ve onarımı (f=2), park alanı yapılması (f=2) şeklinde devam ettiği görülmektedir. Bazı katılımcılar görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir;

“...Milli Eğitim Bakanlığının kütüphanesiz okul kalması projesi gibi taşıma merkezli her okula yemekhane okul kalması projesi de yapılabilir...”(M2-K)

“...bu sorunların çözümü için taşıma planlaması yapılırken taşınacak okulun kapasitesi ve öğrenci sayıları dikkate alınmalı ya da yeni okul yapılarak taşıma merkezli okul sayısı artırılarak derslik sayısı eksikliği giderilmelidir...”(MY6-E)

“...yolların bakım ve onarımları düzenli bir şekilde yapılması...”(Ö2-E)

“...çözümü ise okul önüne park alanı yapılması ve tam teşekküllü kapalı bir yemekhane yapılması...”(Ö9-E)

Araştırmanın ikinci alt problemi;

Taşınmalı eğitimde, taşıma ve yemek ile ilgili sorunlara yönelik öğretmen ve yöneticilerin görüşleri ve çözüm önerileri nelerdir? şeklinde belirlenmiştir. Aşağıda katılımcılardan elde edilen verilerden kodlar oluşturulmuş, frekans değerleri hesaplanmış ve Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4. Taşıma ve yemek ile ilgili karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri

Kategori	Kodlar	f
	Sorunlar	
	Yemeğin Gramaj Eksikliği ve Saklama Koşulları	10
	Şartnameye Uymama	8
	Personel Eksikliği	7
	Araçların Durumu	6
	Temizlik ve Hijyen Eksikliği	6
Taşıma ve Yemek	Şoförlerin Durumu	4
	Çözüm Önerileri	
	Denetim ve Yaptırım	9
	Zamanlama	2
	Personel Temini	2
	Saklama Koşullarının Düzenlenmesi	2
	Şoförlerin Eğitimi	2

*Bazı öğretmenler birden fazla kod ifadesi belirttiği için kaynak toplamı katılımcı sayısından fazla olabilir.

Tablo 4 incelendiğinde yönetici ve öğretmenlerin vermiş oldukları yanıtlara ilişkin sorunların 6 kod altında birleştiği ve çözüm önerilerinin ise 5 kod altında birleştiği görülmektedir. Sorunlara ilişkin kodlar incelendiğinde katılımcılar en fazla yemeğin gramaj eksikliği ve saklama koşulları (f=10) görüşünde birleşirken daha sonra sırayla; şartnameye uymama (f=8), personel eksikliği(f=7), araçların durumu(f=6), temizlik ve hijyen eksikliği (f=6) ve şoförlerin durumu (f=2) şeklinde devam etmiştir. Bazı katılımcılar görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir;

“...yemek ile ilgili olarak da yemek şirketi aracı farklı okullara yemek götürdükleri için bazı okullara daha sabah saatlerinde öğle yemeğini bırakmakta bu durum sıcak olarak yenilmesi gereken yemeklerin, yemek saatine kadar soğumasına sebep olmaktadır. Bazı öğrenciler verilen porsiyonların yetersiz olduğunu dile getirmektedirler...”(Ö9-E)

“Öğrenci servislerini aylık denetleme yapıyoruz. Servislerin içi genellikle kirli oluyor, bazıları şartnamede belirlenen kriterlere uygun dur ışıklı levha, okul taşıtı yazısı vs. yazmamasına rağmen ihaleyi alarak taşımaya yapmaya başlıyor...”(MY6-E)

“...teknik şartnamede yazmasına rağmen yemek firması dağıtım işi için elaman göndermemekte dağıtımı okulun kendi imkanları ile yapmasını istemektedir.”(MY1-E)

“Okulumuza taşıma yapan 14 servis aracı bulunmaktadır. Yaptığımız servis denetimlerinde bu araçların yarıya yakınının çeşitli eksikliklerinin olduğu görülmektedir. Örneğin bazı araçların muayene ve sigorta zamanı geçmiş bazılarının ilk yardım çantası ve yangın söndürme takımı yok ve eksiklikler böyle sürüp gitmekte...”(MY5-E)

“Yemeklerin sağlıksız olması, besinsel değerinin düşük olması, hijyen eksikliği, yemek şirketlerinin kalitesiz olması ve belirtilen nitelikte yemeklerin çıkmaması...”(Ö2-E)

“Taşıma ile ilgili yaşadığımız sıkıntı genellikle şoförlerin eğitimsiz olmasından kaynaklı sorunlar oluyor. Öğrencileri sabah zamanında okula getirmiyorlar ya da onlara hal ve hareketleriyle kötü örnek oluyorlar...”(M3-E)

Yönetici ve öğretmenlerin taşıma ve yemek ile ilgili yaşadıkları sorunlara çözüm önerisi olarak da en fazla denetim ve yaptırım (f=9) görüşünde birleşirken sonra; zamanlama(f=2), personel temini (f=2), saklama koşullarının düzenlenmesi (f=2), şoförlerin eğitimi(f=2) şeklinde olduğu görülmektedir. Bazı katılımcılar görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir;

“...taşımaya başlamadan önce ihale sürecinde bunların kontrolü yapılmalı ve il, ilçe bazında denetimler artırılarak yaptırım yapılmalıdır...”(MY6-E)

“...yemeklerin zamanında gelmesi ve öğrencilerin zamanında alınıp zamanında bırakılması gerekiyor...” (Ö5-K)

“...şartnameye uygun şekilde personel gönderilmeli ve yemekler zamanında bırakılmalıdır.”(Ö7-K)

“...eğer yemek zamanında bırakılmıyorsa termosta bırakılarak soğuması engellenebilir.”(Ö5-K)

“... bu sorunların çözümü şoförlerin eğitim seviyesine dikkat edilerek alınmaları ya da eğitime alınarak işe başlamalarının sağlanması...”(M3-E)

Araştırmanın üçüncü alt problemi;

Taşınmalı eğitimde, eğitim-öğretim sürecinde yaşanan sorunlara yönelik öğretmen ve yöneticilerin görüşleri ve çözüm önerileri nelerdir? şeklinde belirlenmiştir. Aşağıda katılımcılardan elde edilen verilerden kodlar oluşturulmuş, frekans değerleri hesaplanmış ve Tablo 5’de gösterilmiştir.

Tablo 5. Öğretmen ve Yöneticilerin Eğitim-Öğretimle ilgili karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri

Kategori	Kodlar	f
Eğitim-Öğretim	Sorunlar	
	Akademik Başarı (okuma-yazma vs.) Farkı	9
	Devamsızlık	7
	Okul aile işbirliği	7
	Disiplin ve uyum sorunları	6
	Kurs ve faaliyetlere katılım	5
	Dikkat Dağınıklığı	2
	Çözüm Önerileri	
	Yerinde Eğitim	6
	İlave destekleyici kurslar	4
	Kurs ve faaliyetler için servis	3
	Taşıma Kaldırımı	3
	Aileler bilinçlendirilmeli	2
	Veli-okul işbirliği artırılmalı	2

*Bazı öğretmenler birden fazla kod ifadesi belirttiği için kaynak toplamı katılımcı sayısından fazla olabilir.

Tablo 5 incelendiğinde yönetici ve öğretmenlerin vermiş oldukları yanıtlar ve çözüm önerilerine altışar ayrı kod altında birleştirilmiştir. Sorunlara ilişkin kodlar incelendiğinde katılımcılar en fazla akademik başarı (okuma-yazma vs.) farkı (f=9) görüşünde birleşirken daha sonra sırayla; devamsızlık (f=7), okul aile iş birliği(f=7), disiplin ve uyum sorunları (f=6), kurs ve faaliyetlere katılım (f=5) ve dikkat dağınıklığı(f=2) şeklinde devam etmiştir. Bazı katılımcılar görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir;

“Birleştirilmiş sınıf sonrası taşınan öğrenciler ile müstakil sınıf öğrencileri arasında başarı farkları fazla oluyor. Örneğin taşınan gelen öğrencilerin okuma yazma problemleri çok fazla oluyor. Taşınan öğrenciler Destekleme yetiştirme kurslarına kalamıyor ya da hafta sonu yapılırsa gelemiyor...”(Ö7-K)

“Taşıma merkezi okullara gelen öğrenciler devamsızlık problemi çok yapmakta bu da derslere katılmamalarına ve akademik olarak geri kalmalarına sebep olmaktadır...”(M2-K)

“...ayrıca taşınan öğrenci velilerinin okula daha az gidip gelmelerinden kaynaklı okul-aile iş birliğinin zayıf olmasına neden olmaktadır...”(Ö6-K)

“Genellikle taşıma merkezi okulun bulunduğu köydeki öğrenciler ile taşınan öğrenciler arasında uyum problemlerinden kaynaklı disiplin sorunları olabiliyor, birleştirilmiş sınıflardan taşınan öğrenciler de okuma-yazma problemleri görülebiliyor. Taşınan köylerdeki veliler ile okul arasında iletişim kopukluğu da olabiliyor...”(M3-E)

“Devletin hafta sonu yapılan destekleme kursları için servis imkanı vermemesi kurslara katılımın az olmasına sebep olmakta...”(MY5-E)

“...öğrencilerin okula gelince yorgun olmaları derse odaklanamamaları, devamsızlık yapmaları, ulaşımda aksaklar yaşanması vb. sorunlar yaşanabiliyor...”(Ö2-E)

Yönetici ve öğretmenlerin eğitim öğretim sürecinde yaşadıkları sorunlara çözüm önerisi olarak da en fazla yerinde eğitim (f=6) görüşünde birleşirken sonra sırasıyla; ilave ve destekleyici kurslar (f=4), kurs ve faaliyetler için servis (f=3), taşıma kaldırılmalı (f=3), veli-okul işbirliği artırılmalı(f=2) ve aileler bilinçlendirilmeli (f=2) şeklinde devam ettiği görülmektedir. Bazı katılımcılar görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir;

“...yaşadığımız sorunların çözümü için öğrencinin ailesinin bulunduğu yerleşim yerinde eğitim alabilecek şekilde eğitim kurumları açmaktan geçiyor.”(MY6-E)

“...bu öğrencilerimize yönelik okulda buldukları sürelerde diğer öğrencilere ek olarak destekleyici ve telafi edici kurslar verilebilir.”(M1-E)

“...taşınan öğrenciler için ilave kurslar ve servis imkanı sunulabilir.”(MY5-E)

“...yerleşim yerlerine okullar yapılmalı taşınan eğitim kaldırılmalı...”(Ö8-K)

“Taşınan eğitim de aile ve öğrenciler eğitime önem vermemektedir. Aileler bilinçlendirilmeli...”(MY3-E)

“...taşınan okullarda zor olan veli- okul ilişkisini artırmaya özen gösterirse öğrenci velilerini sürece ne kadar çok dahil edersek eğitim öğretim okul ortamından sonra da devam eder ve daha kalıcı hale gelir.”(Ö10-K)

Araştırmanın dördüncü alt problemi;

Taşınan Eğitim Sistemine yönelik öğretmen ve yöneticilerin görüşleri nelerdir? şeklinde belirlenmiştir. Aşağıda katılımcılardan elde edilen verilerden kodlar oluşturulmuş, frekans değerleri hesaplanmış ve Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 6. Öğretmen ve Yöneticilerin taşımali eğitimle ilgili genel değerlendirmeleri

Kategori	Kodlar	f
Genel Değerlendirme	Verimsiz-Kaldırılmalı	8
	Yerinde Eğitim Yapılmalı	6
	Faydalı- Yaygınlaşmalı	5
	Denetim Yapılmalı	5
	Uygulamadaki Eksiklikler Giderilmeli	4
	Fiziki Yapı İyileştirilmeli	1

*Bazı öğretmenler birden fazla kod ifadesi belirttiği için kaynak toplamı katılımcı sayısından fazla olabilir.

Tablo 6 incelendiğinde yönetici ve öğretmenlerin vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde yarısına yakını verimsiz-kaldırılmalı(f=8) düşüncesindeyken daha sonra sırasıyla yerinde eğitim yapılmalı (f=6), faydalı-yaygınlaşmalı(f=5) ile denetim yapılmalı (f=5), uygulamadaki eksiklikler giderilmeli (f=4), fiziki yapı iyileştirilmeli (f=1) şeklinde devam ettiği görülmektedir. Bazı katılımcılar görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir;

“*Taşımali eğitim sistemi sınıfların kalabalık olmasına derslerin verimsiz geçmesine neden oluyor Taşımali eğitim sistemi kaldırılmalı...*” (Ö8-K)

“*...çözüm olarak yerinde eğitim olması, taşımaya gerek kalmayacak şekilde eğitim düzenlenmesi faydalı olacaktır.*” (M1-E)

“*Eğitimde fırsat eşitliği ve eğitimin kalitesinin artırılması öğrencilerin olanaklarının artırılması konusunda taşımali eğitimin bu konuda avantajlar sağladığı bu yüzden taşımali eğitimin yaygınlaşması ve bunun için taşımali eğitimin dezavantajları giderilmesi bu konuda yatırımların artması gerekir.*” (Ö2-E)

“*Taşımali Eğitim bulunduğu yerde okul bulunmayan, okula kendi imkanı ile devam edemeyecek öğrencilere eğitim olanağı sunması açısından çok önemli bence okullaşma oranını da artırıyor ancak uygulama da aksaklıklar sıkı denetim ve iyi planlama ile ortadan kaldırılsa çok daha başarılı sonuçlar elde edilebilir.*” (MY6-E)

“*Genel olarak değerlendirmek gerekirse uygulamadaki aksaklıklar (taşımaya araçlarının problemlerinin giderilmesi, şoförlerin eğitilmesi, yemekhane problemlerinin ortadan kaldırılması) giderilirse taşımali eğitim sisteminin faydalı olduğunu düşünüyorum...*” (Ö7-K)

“*Devletin taşımaya tahsis ettiği araçların büyük çoğunluğu eski ve bakımsız, şoförler eğitim olarak, kılık kıyafet olarak yetersiz, kısa mesafeye taşımaya yapılmakta çözüm olarak fiziki yapı iyileştirilmeli ve denetimler ciddi şekilde uygulanmalı.*” (M2-K)

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Taşımaya merkezli okullarda görev yapan yönetici ve öğretmen görüşlerine göre taşımaya merkezi okullarda karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerine yönelik yapılan bu çalışmada, Şanlıurfa İlinin merkez ilçelerinde görev yapan yönetici ve öğretmenlerin taşımali eğitim sistemi uygulamasında karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri incelenmiş ve sunmuş oldukları çözüm önerilerine ilişkin bulgular özetlenmiştir. Elde edilen bulgular alan yazında olan çalışmalarla karşılaştırılmış ve önerilerde bulunulmuştur. Araştırmanın bulguları incelendiğinde yönetici ve öğretmenlerin taşımali eğitimle ilgili karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin belirgin farkların olmadığı daha çok katılımcıların benzer görüşler üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Taşımali eğitimde fiziki durum ile ilgili yaşanan sorunlara yönelik öğretmen ve yöneticilerin görüşleri ve çözüm önerileri nelerdir?” sorusuna katılımcıların vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde sorunlara ilişkin katılımcıların yarısından fazlası yemekhane eksikliği görüşünde birleşirken çözüm önerileri olarak da en fazla dile getirdikleri konu yemekhane yapılması şeklinde olmuştur. Literatür incelendiğinde; Yeşilyurt vd. (2007) İlköğretimde Taşımali Eğitim Araştırması Van İl Merkezi Örneği adlı çalışmada yemekhane eksikliği ve taşımali okullara yemekhane yapılması yönünde görüş bildirmişlerdir. Kaya'nın (2010) Taşımali Eğitimin Yönetimi ve Sorunları: Adıyaman İli Örneği isimli çalışmada yemekhane

sorunları ve donanım eksikliği sonuçlarına ulaşmıştır. Timur (2017) Taşımali eğitim sistemi uygulamasının öğretmen görüşlerine göre incelenmesi çalışmasında taşıma kapsamındaki araçlar için okul önlerinde park alanının olmamasına değinmiştir bu araştırma sonuçları çalışmayla benzerlik göstermektedir.

Araştırma sonucunda fiziki durumlar ilgili taşıma merkezli okullarda bariz şekilde ortaya çıkan yemekhane eksikliklerinin ulusal düzeyde ortaya konan çalışmalarla çözülmesi taşımali eğitim uygulamasının daha başarılı şekilde uygulanabileceğini göstermektedir. Ayrıca taşıma merkezli okulların donanımsal ve fiziksel eksikliklerinin ortadan kaldırılması, taşınan köy ile taşıma merkezi okulların yollarının bakım onarımlarının yapılması uygulamanın sağlıklı şekilde yürütülebilmesi için önemlidir. Teknik şartnamelerin sahadaki uygulanabilirliği üzerinde durulmalıdır. Örneğin yemekle ilgili şartnameye göre günlük numune alınması ve numunelerin 72 saat saklanması istenmesi ancak bununla ilgili okullara herhangi bir buzdolabı temini gerçekleştirilmemesi uygulanabilirlik yönündeki eksiklikleri göstermektedir. Okullaşma oranını arttıran taşımali eğitime ilişkin alt yapısal tüm eksikliklerin giderilmesi uygulamanın sağlığı açısından hayati öneme sahiptir.

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Taşımali eğitimde, taşıma ve yemek ile ilgili sorunlara yönelik öğretmen ve yöneticilerin görüşleri ve çözüm önerileri nelerdir?” sorusuna katılımcıların vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde, katılımcıların yarısı yemeğin gramaj eksikliği ve saklama koşulları ile ilgili sorunları dile getirmişlerdir. Sorunlara çözüm önerileri olarak da katılımcıların büyük çoğunluğu denetim ve yaptırım uygulanması gerektiği şeklinde görüş bildirmişlerdir. Literatür incelendiğinde Ağırkaya'nın (2010) Taşımali eğitim uygulamasında öğretmenler ve öğrencilerin karşılaştıkları güçlükler isimli çalışmasında yemeğin gramaj eksikliği ve saklama koşullarına ilişkin elde ettiği bulgular çalışmayı destekler nitelikteyken Çavuşoğlu ve Dönmez'in (2018) Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşlerine Göre Pazarcık'ta Taşımali Eğitim Uygulaması adlı çalışmasıyla örtüşmemektedir. Timur (2017)'un Taşımali eğitim sistemi uygulamasının öğretmen görüşlerine göre incelenmesi çalışmasında araçların durumu, şoförlerin durumu ve yemeklerin hijyen eksiklikleri konusundaki bulgular çalışmayı desteklerken personel eksikliği konusundaki bulguları çalışmayla uyuşmamaktadır.

Yemek taşıma ihalelerinde teknik şartnamede her şey usulüne uygun yer alırken uygulamaya geldiğinde maalesef büyük eksikliklerle karşılaşmaktadır. Örneğin denetim uygulamalarının okul idarelerine bırakılması, yaptırımların kağıt üzerinde kalıp uygulanmaması bir çok sorunu da beraberinde getirmektedir. Öncelikle il ve ilçe düzeyinde denetimlerin planlı ve düzenli şekilde yapılması, şartnameye uymayan taşıma ve yemek firmalarına caydırıcı yaptırımların uygulanması ayrıca tüm şoförlerin periyodik olarak eğitime alınmaları taşıma ve yemekle ilgili sorunlara çözüm getirebilecektir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Taşımali Eğitimde eğitim-öğretim sürecinde yaşanan sorunlara yönelik öğretmen ve yöneticilerin görüşleri ve çözüm önerileri nelerdir?” sorusuna katılımcıların vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğu akademik başarı farklarının oluşması yönünde görüş belirtirken çözüm önerileri olarak da öğrencilerin kendi yaşadıkları yerleşim birimlerinde eğitim almaları yönünde görüş bildirmişlerdir. Literatür incelendiğinde Elçiçek ve Kaplan'ın (2021) Taşımali Eğitim Uygulamalarına Yönelik Öğretmen Değerlendirmeleri adlı çalışmasında akademik başarı farkı, okul aile iş birliği ve disiplin ve uyum sorunları bulguları ile çözüm olarak sunduğu yerleşim yerinde okulların açılması bulgularıyla bu çalışma örtüşmektedir. Timur'un (2017) Taşımali eğitim sistemi uygulamasının öğretmen görüşlerine göre incelenmesi çalışmasında başarı farkının fazla olması, uyum sorunları, veliler ile iletişimi okuma yazma problemleri ve kurslara katılamama yönündeki bulgularda çalışmayla benzerlik göstermektedir. Büyükkıdık ve Şimşek'in (2017) öğretmenlerin taşınan öğrenciler ile diğer öğrencilerin akademik başarı farklarından kaynaklı çalışmasında elde ettikleri bulgular ile Küçük'ün (2010) Taşımali ilköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar (Aksaray İli Örneği) adlı çalışmasında el ettiği taşınan öğrencilerin ders dışı faaliyetlere katılamamaları, uyum sorunları ve akademik seviye farklarının oluşturduğu sorunlar araştırmanın sonuçlarını destekler niteliktedir.

Birleştirilmiş sınıfta eğitim gören öğrencilerin 5. sınıfa geçtiklerinde ya da ara sınıflarda okula devam ederken herhangi bir nedenle okullarının kapanması sonucu taşıma merkezli okullara taşınmaları, müstakil sınıf deneyimi olmayan bu öğrencilerde genellikle okuma yazma ve temel matematik düzeylerinde büyük eksikliklerin ortaya çıkarmaktadır. Öğrencilerin bu eksiklikleri taşıma merkezi okulların yükünü daha da arttırmakta, farklı bir yerleşim yerinden gelen öğrenciler okulda disiplin ve uyum sorunları yaşayabilmekte ve velilerle iletişimde zaman zaman sorunlar yaşandığı görülmektedir. Ayrıca taşıma kapsamındaki öğrencilerin okulda açılan kurslardan da mahrum kalmaları arkadaşlarıyla aralarındaki akademik farkın açılmasına sebep olmaktadır. Yerleşim yerlerinde müstakil sınıflarda eğitim almalarını sağlayabilecek şekilde okullar açılmalı ve bu okulların öğretmen ve personel eksiklikleri giderilmelidir. Bunun mümkün olmadığı, öğrenci sayısının az olduğu yerlerde ise birleştirilmiş sınıftan gelen taşınmalı öğrencilere özel ilave ve destekleyici kurslar açılarak akademik eksiklikleri giderilmelidir. Taşınmalı eğitim, öğrencilerinin bu kursları alabilecekleri şekilde genişletilebilmelidir.

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “Taşınmalı Eğitim Sistemine yönelik öğretmen ve yöneticilerin görüşleri nelerdir?” sorusuna katılımcıların vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğu taşınmalı eğitimin verimsiz ve kaldırılması gereken uygulama olduğu ve yerleşim yerlerinde açılacak müstakil okullarda eğitim almaları gerektiği konusunda görüş bildirmişlerdir. Literatür incelendiğinde Arı'nın (2003) taşınmalı ilköğretim uygulaması (Uşak Örneği) adlı çalışmasında öğretmenlerin tamamının öğrencilerin ise üçte ikisinin taşınmalı eğitim yerine normal okulları tercih etmesi, araştırmanın sonuçlarını destekler niteliktedir. Büyükkıdık ve Şimşek'in (2017) çalışmasında da genel olarak öğretmenlerin taşınmalı eğitimi doğru bulmadıklarını dile getirmeleri de çalışmayı desteklemektedir. Elçiçek ve Kaplan'ın (2021) taşınmalı eğitim uygulamalarına yönelik öğretmen değerlendirmeleri adlı çalışmasında taşınmalı eğitime alternatif olarak öğretmenlerin büyük bir kısmının her yerleşim yerinde okulları ve bir kısmının ise taşınmalı eğitimin devamı yönünde görüş bildirmeleri, Yeşilyurt vd. (2007) ilköğretimde taşınmalı eğitim araştırması Van ili merkez örneği adlı çalışmada taşınmalı eğitimin devamı konusunda yönetici ve öğretmenlerin olumsuz görüş bildirirken öğrencilerin olumlu görüş bildirmeleri araştırmanın sonucunu kısmen desteklemektedir.

Taşınmalı eğitim uygulaması, azımsanamayacak şekilde maliyetli bir uygulamadır. Taşıma ve yemek ihalelerine harcanan paralarla çok sayıda okul yapılıp hem derslik sayısı artırılabilir hem de öğrencilerin erkenden uyanmasına gerek kalmayacak, uyum problemlerinden kaynaklı disiplin sorunlarını ortadan kaldıracak yerinde eğitim uygulamasına geçilebilir. Böylelikle taşınmalı eğitimden kaynaklı birçok sorun ortadan kaldırılabilir.

Taşıma merkezli okullarda görev yapan yönetici ve öğretmen görüşlerine göre taşıma merkezi okullarda karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerine yönelik yapılan bu çalışma neticesinde şu önerilere yer verilebilir:

- ✓ Taşıma merkezi kapsamındaki bütün okullara standartlara uygun yemekhanenin yapılması,
- ✓ Yemeklerin temizlik ve hijyen kurallarına uygun dağılabilmeleri için yemek dağıtım elamanı temininin sağlanması,
- ✓ Öğrenci servis araçlarının güvenli bir şekilde indirme bindirme yapabileceği park alanlarının oluşturulması,
- ✓ Taşıma ve yemek servisine yönelik denetim ve yaptırımların ciddi şekilde uygulanması,
- ✓ Öğrencilerin devamsızlık problemlerini en aza indirmek için öğrenci sayısının fazla olduğu taşıma birimlerine okullar yapılması,
- ✓ Hafta sonu okullarda yapılan kurslar için taşıma imkanının sağlanması,
- ✓ Mevcut şartnamede bulunan araçların 15 yaş sınırı düşürülerek daha yeni araçlarla taşıma işinin yapılması,
- ✓ Şoförler işe alınırken eğitim düzeylerine dikkat edilmesi ve en az lise mezunu olmaları şartı getirilmesi,
- ✓ Şoförlerin halk eğitim merkezleri aracılığıyla periyodik eğitimlere alınması,
- ✓ Taşıma merkezi okulların araç-gereç gibi donanımsal eksikliklerinin giderilebilmesi için bu okullara özel ödenekler verilmesi,

- ✓ Taşınan öğrencilerin eğitsel eksikliklerinin giderilebilmesi için ilave ve destekleyici kursların verilmesi yönünde önerilerinde bulunulabilir.

Kaynakça

- Ağırkaya, A. (2010). *Taşınmalı eğitim uygulamasında öğretmenler ve öğrencilerin karşılaştıkları güçlükler*. (Yüksek Lisans Tezi.) Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya
- Altunsaray, A. (1996). *Taşınmalı ilköğretim uygulamasının değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Balıkesir.
- Arı, İ. (2021). *Coğrafyanın taşınmalı eğitim üzerindeki etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi), Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Asım, A. (2003). Taşınmalı ilköğretim uygulaması uşak örneği. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1).
- Aydın Timur, H. (2017). *Taşınmalı eğitim sistemi uygulamasının öğretmen görüşlerine göre incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Bilek, E., & Kale, M. (2012). Taşıma merkezi okullarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre taşınmalı eğitim uygulaması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(3).
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E, Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Çavuşoğlu, D., & Dönmez, B. (2018). Yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre Pazarcık'ta taşınmalı eğitim uygulaması. *Journal of Theoretical Educational Science*, 11(4).
- Demirel, Ö., & Kaya, Z. (2012). *Eğitim bilimine giriş*. Pegem Akademi.
- Dursun, F. (2006). Birleştirilmiş sınıflarda eğitim sorunları ve çözüm önerileri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1 (2).
- Kabaş, N. (2006). *Taşınmalı ilköğretim uygulamasında karşılaşılan sorunlar: Bolu ili örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Kaplan, U., & Elçiçek, Z. (2021). Taşınmalı eğitim uygulamalarına yönelik öğretmen değerlendirmeleri. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (27).
- Karakütük, M. (1998). Taşınmalı ilköğretim uygulaması ve sorunları: Sincan ilçe örneği. *Eğitim Bilim Dergisi*, Cilt 22, Sayı 108.
- Kayhan, M. (2014) “Öğretmen Ve Öğrencilerin Taşınmalı Eğitim Uygulamasına İlişkin Metaforlarının İncelenmesi”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Küçük, A. (2010). *Taşınmalı ilköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar (Aksaray ili örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Küçük Süleymanoğlu, R. (2006). Taşınmalı eğitim (Bursa ili örneği) *İlköğretim Online*, 5 (2).
- MEB (1991). 29 Mart 1991 tarih 7397 sayılı Genelgesi, s. 2.
- MEB. (2000). Taşınmalı ilköğretim yönetmeliği. TC Resmi Gazete, 24021.
- MEB. (2021). Millî Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim.
- Miles, M. B. & Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Samancı, O. (2015). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim* (5. baskı). Pegem Akademi.
- Sidekli, S., Coşkun, İ., & Aydın, Y. (2015). Köyde öğretmen olmak: birleştirilmiş sınıf. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (1).
- Şimşek, A., & Büyükkıdık, S. (2017). Öğretmen ve öğrenci görüşleriyle taşınmalı eğitim uygulaması değerlendirilmesi (Bozova ilçesi örneği). *İlköğretim Online*, 16(1).
- Yeşilyurt, M., Orak, S., Tozlu, N., Uçak, A., & Sezer, D. (2007). İlköğretimde taşınmalı eğitim araştırması Van il merkezi örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(19).

- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (11. Baskı) Seçkin Yayınevi
- Yıldız, Y. (2021). *Taşımalı eğitimde taşıma kaynaklı sorunların okul yöneticileri görüşü bağlamında incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt.
- Yurdabakan, İ., & Tektaş, M. (2013). Taşımalı ilköğretim đrencilerinin taşımalı eğitime ilişkin görüşleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (3).

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

